

prima instanță: Judecătoria Botanica, mun. Chișinău
Judecător: N. Șova
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Cernat, I. Muruianu, A. Pahopol

ÎN C H E I E R E

31 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu și Oleg Sternioală

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Banca Comercială „Moldindconbank” S.A.,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Banca Comercială „Moldindconbank” S.A. împotriva Galinei Rusu și Vasile Colța, privind încasarea datoriei, dobânzii aferente creditului, dobânzii de întârziere, penalității pentru neplata la scadență a dobânzii și a comisionului,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Banca Comercială „Moldindconbank” S.A., fiind menținută hotărârea Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 25 februarie 2016,

c o n s t a t ă :

La 10 aprilie 2015, Banca Comercială „Moldindconbank” S.A. Banca Comercială „Moldindconbank” S.A. a depus cerere de chemare în judecată împotriva Galinei Rusu și Vasile Colța, privind încasarea datoriei, dobânzii aferente creditului, dobânzii de întârziere, penalității pentru neplata la scadență a dobânzii și a comisionului.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, în baza contractului de credit nr. 103(2012) din 31 mai 2012, a acordat pârâtului Galinei Rusu un credit în sumă de 150 000 lei, cu termenul final de rambursare la 30 noiembrie 2013. Totodată, întru asigurarea executării în termen a creditului, conform contractului de fidejusiune nr.83F/103(2012)-F din 31 mai 2012, pârâtul Vasile Colța s-a obligat să execute în mod solidar și integral obligația Galinei Rusu de restituire a creditului și

achitarea dobânzilor, precum și a altor plăți aferente, rezultate din contractul de credit nr. 103(2012) din 31 mai 2012

Pe fondul cauzei, B.C. „Moldindconbank” S.A. a relatat că debitorul Galina Rusu nu-și onorează obligațiile contractuale privind rambursarea creditului, dobânzilor, cât și a plăților aferente acestora, prin care încalcă flagrant condițiile contractului de credit menționat.

În acest context, reclamantul a prezentat calculul pentru 12 martie 2015, potrivit căruia Galina Rusu a acumulat o datorie totală în mărime de 503 837,09 lei, formată din creditul în valoare de 150 000 lei, dobândă în cuantum de 66 701,10 lei, dobândă suplimentară pentru neplata la scadență a creditului în sumă de 214 174 lei, dobândă suplimentară pentru neplata la scadență a dobânzii în mărime de 66 458,63 lei și comision în mărime de 6 503,36 lei.

De asemenea, se arată că în vederea respectării cap. 13 din contractul de credit, a fost expediat în adresa debitorului Galina Rusu și a fidejursorului Vasile Colța pretenții, prin care le-a fost comunicat că creditul va fi declarat scadent anticipat și plătitibil cu toate dobânzile aferente în baza contractului și propusă achitarea benevolă a datoriei.

În concluzie, reclamantul a susținut că, la momentul depunerii acțiunii, cerințele înaintate către debitor și fidejutori nu au fost satisfăcute în termen.

Solicită Banca Comercială „Moldindconbank” S.A., încasarea, în mod solidar, de la Rusu Galina și Colța Vasile a datoriei pe contractul de credit nr. 103 (2012) din 31 mai 2012 în sumă totală de 503 837,09 lei și taxa de stat în sumă de 15 115, 11 lei (f. d. 6).

Pe parcursul examinării cauzei, pârâtul Colța Vasile a depus referință în întâmpinarea cererii de chemare în judecată, prin care a cerut respingerea acțiunii ca neîntemeiată. În același timp, a solicitat aplicarea termenului de prescripție în privința penalităților reflectate în cererea de chemare în judecată, formulată de B.C. „Moldindconbank” S.A. (f. d. 42).

Prin hotărârea Judecătoria Botanica, mun. Chișinău din 25 februarie 2016, a fost admisă parțial acțiunea, fiind încasate, în mod solidar, de la Rusu Nina și Colța Vasile în beneficiul Băncii Comerciale „Moldindconbank” S.A. datoria în cuantum de 150 000 lei, dobânda aferentă contractului în mărime de 66 701,10 lei, penalitatea pentru neplată la scadență a creditului în sumă de 54 000 lei, penalitate pentru neplată la scadență a dobânzii în valoare de 21 750, 29 lei și datoria la comision în mărime de 6 503, 36 lei (f. d. 66, 73 – 77).

La fel, au fost obligați Rusu Nina și Colța Vasile să compenseze parțial Băncii Comerciale „Moldindconbank” S.A. cheltuielile de judecată în sumă de 8 968, 64 lei (f. d. 3, 66, 77).

La 21 martie 2016, prima instanța a dispus corectarea erorii strecurate în numele pârâtei Rusu Galina din partea descriptivă și a dispozitivului hotărârii Judecătoriai Botanica, mun. Chișinău din 25 februarie 2016, prin indicarea în loc de numele „Rusu Nina” numele corect „Rusu Galina” (f. d. 80 – 81)

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2016, a fost respins apelul declarat de către Banca Comercială „Moldindconbank” S.A., fiind menținută hotărârea Judecătoriai Botanica, mun. Chișinău din 25 februarie 2016.

La adoptarea soluției, instanța de apel a reluat constatările primei instanțe, stabilind definitiv că debitorul Galina Rusu nu a restituit în termenele stabilite sumele în vederea stingerii creditului în quantum de 150 000 lei (f. d. 110).

În același timp, din probele anexate și circumstanțele cauzei, instanța de apel a considerat justă concluzia instanței de fond referitoare la determinarea dobânzii aferente contractului de credit în mărime de 66 701,10 lei și datoriei la comision în mărime de 6 503,36 lei (f. d. 111).

Cu privire la penalitatea pentru neplată la scadență a creditului în sumă de 54 000 lei și penalitate pentru neplată la scadență a dobânzii în valoare de 21 750,29 lei, instanța ierarhic inferioară a apreciat că prima instanța a aplicat corect termenul de prescripție, în temeiul art. 268 lit. a) din Codul civil. Așadar, Colegiul a reținut că art. 1243 alin. (1) din Codul civil nu înlătură aplicabilitatea articolului citat mai sus, la determinarea perioadei pentru care se poate pretinde încasarea penalității (f. d. 111).

Instanța de apel s-a călăuzit pentru a pronunța această decizie de art. 268 lit. a), 514, 572 alin. (2), 1236 alin. (1), 1243 alin. (1), 1146 alin. (1), 1156 din Codul civil.

La 11 octombrie 2016, Curtea de Apel Chișinău le-a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 20 septembrie 2016 (f. d. 113).

La 24 februarie 2017, prin intermediul Olgăi Babără, Banca Comercială „Moldindconbank” S.A. a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanțe din 25 februarie 2016, în partea respingerii acțiunii cu privire la dobânda suplimentară pentru neplată la scadență a creditului și dobânda suplimentară pentru neplată la scadență a dobânzii, cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care să fie admisă acțiunea (f. d. 123).

La fel, a fost cerut încasarea, în mod solidar, de la intimați în beneficiul B. C. „Moldindconbank” S.A. a taxei de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată, cererii de apel și cererii de recurs (f. d. 123).

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurentul afirmă că aprecierea instanțelor judecătorești cu privire la prescrierea penalităților pentru neplata în termen a creditului și dobânzilor conform art. 268 din Codul civil în termen de 6

luni este una neîntemeiată. Or, prin cap. 10 (17) din contractul de credit nr. 103 (2012) din 31 mai 2012 și ținând cont de art. 1243 din Codul civil, creditorul și debitorul au evaluat anticipat un eventual prejudiciu cauzat în cazul nerambursării la timp a creditului acordat și neachitării la timp a dobânzii și a altor plăți aferente.

La 4 mai 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs lui Colța Vasile și Rusu Galina, informându-l că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 128)

Până la data examinării cauzei, intimații nu au depus referință, prin care să-și exprime poziția cu privire la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Banca Comercială „Moldindconbank” S.A. este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Procura nr. 12-2/5-51 din 04 ianuarie 2017 dovedește faptul că reprezentantul Olga Babără a fost împuternicit în mod legal să atace hotărârea judecătorească și să reprezinte interesele B.C. „Moldindconbank” S.A., care era în drept să declare prezentul recurs (f. d. 125), fiind respectate dispozițiile art. 80, 81 și 430 din Codul de procedură civilă, iar materialele cauzei confirmă că cererea nu a fost examinată anterior.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei, rezultă că decizia instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 11 octombrie 2016, însă nu există dovada recepționării acesteia de către participanții la proces. De fapt, unicul înscris care probează că, la 9 februarie 2017, recurentul a luat cunoștință cu materialele cauzei, inclusiv și decizia contestată, este cererea nr. 14 – 2/140 din 3 februarie 2017 (f. d. 115). Astfel, având în vedere dispoziția de drept enunțată și pentru a nu restricționa accesul liber la justiție, completul Colegiului consideră că recursul declarat de Banca Comercială „Moldindconbank” S.A. la 24 februarie 2017 este depus în termen.

Din considerentele prezentate mai sus, instanța observă că cererea de recurs nu a întrunit condițiile de inadmisibilitate prevăzute de art. 433 lit. b), c), d) din Codul de procedură civilă, fiind necesar, finalmente, de a examina argumentele susținute în recurs prin prisma art. 433 lit. a).

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, de exemplu, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrări a justiției (*a se vedea*, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, *ibidem*, para. 41, *Marc Brauer*, *ibidem*, para. 35; *Miessen*, *ibidem*, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Banca Comercială „Moldindconbank” S.A. este formulată în baza art. 432 alin. (2) lit. b) și c) din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă.

Complețul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurentului întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei.

În acest sens, instanța de judecată observă că Banca Comercială „Moldindconbank” S.A. nu este de acord că instanțele ierarhic inferioare au aplicat art. 268 lit. a) din Codul civil în privința cerințelor sale de încasare a penalității pentru neplată la scadență a creditului în sumă de 54 000 lei și penalității pentru neplată la scadență a dobânzii în valoare de 21 750, 29 lei. De fapt, după natura sa

juridică termenul special de prescripție extinctivă este perioada de 6 luni, în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat. Altminteri, instanța relevă că art. 1243 alin. (1) din Codul civil, la care face trimitere recurentul, este un drept subiectiv. Așadar, prescripția extinctivă nu afectează dreptul subiectiv încălcat, prescripția se răsfrânge asupra posibilității exercitării forțate a dreptului la admiterea acțiunii, adică a dreptului la acțiune.

În baza celor prezentate, completul Colegiului constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, *ibidem*, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, *ibidem*, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurentul Banca Comercială „Moldindconbank” S.A. a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, *ibidem*, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra

inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite *supra*, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Banca Comercială „Moldindconbank” S.A. nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Banca Comercială „Moldindconbank” S.A.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecător

Tatiana Vieru

Judecătorii

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală